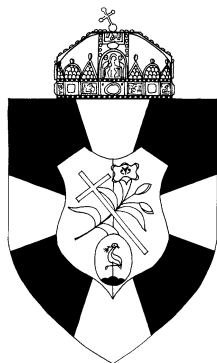

Ciszterci Nevelési Központ

HELYI TANTERV 2022

Történelem

5. – 8. évfolyam

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	2 óra	2 óra	2 óra	2 óra
Éves óraszám	72 óra	72 óra	72 óra	72 óra

*A helyi tanterv készült az OKTÁTÁSI HIVATAL honlapján
2020. februárjában közzétett kerettanterv alapján,
és 2020. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben (1., 5., évfolyamokon)
bevezetésre kerül a Nat 2020-ban foglalt szabályozásnak megfelelően.*

Történelem

A történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása. Ismerkedjen meg a kulturális kódrendszer legalapvetőbb elemeivel, amelyek lehetővé teszik, hogy azonosuljon kultúránk alapértékeivel. A történelem tantárgy tantervének középpontjában a magyar nemzet és Magyarország története áll.

A tantervi szabályozás irányítóelve, hogy a magyar történelmet általában kontinuitásában, az európai, illetve egyetemes történelmet szigetszerűen tárgyalja. A kerettanterv több általános európai jelenséget is konkrét magyar példákon keresztül mutat be. Ennek révén a tanuló a magyar történelmi jelenségeket elsősorban nem általános modellek alapján, hanem a konkrét történelmi helyzet jellegzetességeit figyelembe véve tanulmányozhatja. Ez a megközelítés hozzásegíti a tanulót, hogy megértse és méltányolja a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket és folyamatokat, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat, és ezáltal erősödhet benne a hazaszeretet érzése.

A történelem tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanuló a történelemtanulás során különféle jellegű tudástartalmakkal és különböző típusú feladatokkal találkozik, amelyek megtanulásához, illetve elvégzéséhez különféle módszereket kell választania. A történelmi információk keresése és feldolgozása, a forráskritika, a következtetések levonása és egyéb gondolkodási műveletek közvetítő hatásuk révén általában fejlesztik a tanulási kompetenciákat. A történelmi értelmező kulcsfogalmak megértésén és állandó használatán keresztül a tanuló fejleszti a lényeges és kevésbé lényeges elemek megkülönböztetésének és rendszerezésének a tanulás során elengedhetetlenül fontos képességét.

A tanuló a történelemtanulás során megtapasztalja, hogy a történelemtudása az iskolán kívül, más élethelyzetekben, illetve a jelen társadalmi, gazdasági és politikai jelenségeinek megértéséhez és megítéléséhez is segítséget nyújt. Ez a tapasztalat – az iskolai történelemtanulás élményszerűsége mellett – erős ösztönzést adhat az élethosszig tartó tanulásra vagy legalábbis a történelmi és társadalmi kérdések iránti érdeklődésre.

Kommunikációs kompetenciák: A történelmi források feldolgozása a szövegértés fejlesztésének egyik hatékony módja. A tanuló a felmerülő történelmi problémákról beszélgetéseket folytat, érveket gyűjt, azokat írásban és szóban összefoglalja, digitális kommunikációs eszközök segítségével mutatja be. A különböző típusú, más-más korokból és eltérő társadalmi közegekből származó források feldolgozása pedig nagyban segíti a különféle kommunikációs környezetek (kontextusok) közötti magabiztos eligazodást.

Digitális kompetenciák: A történelem tanulása során a digitális eszközök etikus, felelősségteljes használatával a tanuló információkezelési és -feldolgozási készségei fejlődnek, ami elősegíti elemző és mérlegelő gondolkodása kialakulását és elmélyítését is, aminek része a megszerzett információk ellenőrzése, hitelességének vizsgálata. A történelmi forrásokot tartalmazó internetes portálok, hang- és filmarchívumok és adatbázisok megismerése és használata, az itt talált források feldolgozása

elengedhetetlen feltétele a korszerű történelemtanulásnak. A digitális információfeldolgozás, illetve a digitális kommunikáció fejlesztésének nagy szerepe van a közéleti tájékozódási készségek kialakításában, így a felelős és aktív állampolgárrá nevelésben.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló az információk, illetve a források feldolgozása során problémákat azonosít, magyarázatokat fogalmaz meg, kiemeli a lényegyet, következtetéseket von le. A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása. Mindezek együttesen segítik a differenciált történelmi gondolkodás kialakulását, melynek következtében a tanuló képessé válik események, folyamatok és jelenségek különböző szempontú megközelítésére, valamint bizonyos történések okainak és következményeinek több szempontú feltárására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a különböző történelmi korok mindennapi életének vizsgálatával, az életmód változatos formáinak, valamint történelmi életutaknak és cselekedeteknek a megismerésével viszonyítási pontokat találhat, illetve követhető modelleket adaptálhat saját életútjának tervezéséhez és szervezéséhez. A tanulóban tudatosul, hogy nehéz élethelyzetekben is kialakíthatók cselekvési tervek, lehetőségek. Értékeli a válságos történelmi helyzetekben megnyilvánuló bátorság, kitartás, önfeláldozás, segítségnyújtás és szolidaritás követésre méltó példáit. A tanuló arra törekszik, hogy az emberi cselekedeteket, életutakat, élethelyzeteket, társadalmi folyamatokat és jelenségeket árnyaltan értelmezze. A társadalmakra, közösségekre jellemző magatartási és kommunikációs szabályok felismerése a tanuló alkalmazkodóképességét fejleszti.

A kreativitás a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A történelem tanulása során a tanuló megismeri az emberiség, a magyarság kulturális örökségének fő elemeit. Értékeli a kiemelkedő emberi alkotásokat és értelmezi azok technológiai, tudományos és művészeti szerepét. Az egyes történelmi korszakok áttekintése során felismeri az értékteremtő alkotások jelentőségét, és elemző gondolkodással feltárja azoknak az életmódra, a mindennapokra gyakorolt hatását.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló megismeri és értékeli az alkotó emberi tevékenységek változatos formáit. Értelmezi és elismeri a tudósok, kutatók és művészek teljesítményét. Büszke a magyar tudósok, művészek, sportolók és más értékteremtő, alkotó emberek kiemelkedő eredményeire, teljesítményeire. Az életmódtörténeti témakörök feldolgozása révén a tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. A történelmi korszakok jellegzetes, egyedi vagy kiemelkedő példái kiindulópontként szolgálnak a saját életút tervezésekor, akár a pályaválasztás során is.

5-8. évfolyam

Az általános iskolai történelemtanítás és –tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a magyar és egyetemes történelem legalapvetőbb történeteivel, tényeivel, jelenségeivel, eseményeivel és szereplőivel. A magyar történelem eseményeiről és hőseiről kialakított kép, a büszkeségre okot adó történelmi cselekedetek, eredmények és emberi teljesítmények megismerése megalapozza a hazaszeretet érzését.

A tantárgy tanulása során bővülő ismeretei és a különböző tevékenységek által alakuljanak ki a tanulóban a történelemről és társadalmi kérdésekről való tájékozódás és gondolkodás legalapvetőbb kompetenciái, amelyek segítik, hogy megértse a múlt és jelen társadalmi, politikai, gazdasági és kulturális jelenségeit. Az általános iskolai történelemtanulás megalapozza a tanulóban az aktív állampolgári létezés szükséges kompetenciáit.

Az általános iskolai történelemtanításnak egyszerre célja és feltétele a tanuló kíváncsiságának és tudásvágyának felkeltése és ébren tartása a történelem, illetve a közéleti kérdések iránt. Az egyes témák, tanítási módszerek és tanulói tevékenységek kiválasztása során mindig szem előtt kell tartani a tanulás élményszerűségének követelményét. A tanuló képzeletét, fantáziáját és érzelmeit megragadó témák, történetek és tevékenységek révén válhat eredményessé a történelem tanulása. A különböző korok életmódját tárgyaló témakörök és a történelmi portrék jó alkalmat adnak a szemléletes és élményszerű megjelenítésre (pl. képek, filmek, modellek, zenék, hangdokumentumok), a tanuló életéhez, érdeklődéséhez köthető témák tárgyalására, valamint érdekes, megrázó vagy éppen tréfás, de mindenképpen elgondolkodtató történetek elbeszélésére, illetve megjelenítésére.

A történelemtanulás ugyan az ötödik évfolyamon kezdődik, de iskolai előzményekre is támaszkodik; az 1–4. évfolyamon elsajátított kompetenciákra éppúgy, mint az alsó tagozat történelmi tárgyú olvasmányaira, illetve a tanulóknak a nemzeti ünnepek iskolai megünneplése és az emléknapi nyomán keletkező tudására.

5–6. évfolyam

Az általános iskola 5–6. évfolyamán a történelemtanítás bevezeti a tanulót a történelmi múlt megismerésébe. A tantárgy iránti érdeklődés felkeltése, a pozitív hozzáállás megteremtése és a legfontosabb ismeretek elsajátítása mellett ekkor kezdődik a történelemtanuláshoz szükséges alapvető tanulásmódszertani jártasságok, készségek kialakítása. A tanuló egyfelől megismerkedik az ókor, középkor, kora újkor és az újkor történelmének néhány jellemző vonásával, jelenségével, a magyar történelem legfontosabb fordulópontjaival, hőseivel és szereplőivel a 19. század közepéig. Elsajátítja, és alkalmazni kezdi a kulcsfogalmakat, gyakorolja a változatos tevékenységformákat – információszerzés és -feldolgozás; tájékozódás időben és térben; történetek megértése, elbeszélése, megvitatása stb. –, amelyek megalapozzák történelemtanulási készségeinek fejlődését, történelmi gondolkodásának kialakulását.

Ebben a szakaszban elsősorban konkrét történelmi események és élethelyzetek, szokások képszerű bemutatása, történetek elmesélése a jellemző. A tantervi témakörök egy jelentős részét történelmi korok szerint beágyazott életmódtörténelmi és portré témák adják. Előbbiek a régmúlt korok embereinek életét mutatják be egy-egy konkrét település és nép mikrovilágán, illetve az ezekhez kapcsolódó történeteken keresztül. A kerettanterv a települések esetében ajánlásokat fogalmaz meg, amelyektől a helyi tantervek összeállítása során a pedagógusok régiójuknak megfelelően eltérhetnek. További fontos alapelv a jelenségalapú megközelítés, vagyis a tanuló nem általános modelleken, hanem egyes települések/népek életén keresztül ismerkedik meg az ókor, a középkor, a kora újkor és az újkor világával. A portré típusú témakörök a magyar történelem néhány kiemelkedő személyiségének, hősének életét, cselekedeteit és történelmi jelentőségét dolgozzák fel, miközben megismertetik a tanulót a hozzájuk fűződő történelmi hagyománnyal.

Az általános iskolában a történettánnitáson alapuló történelemtanítás, vagyis a történetmesélés, a szemléletesség és a tevékenységközpontú megközelítés a témák kiválasztásának, illetve feldolgozásának egyaránt fontos vezérelve. Az egyes korszakok életmódját bemutató témakörök, témák, a kiemelkedő személyiségeket bemutató portrék eredményes bemutatásához a tanuló képzeletét megragadó történeteken, a személyes életéhez kapcsolódó élményeken keresztül vezet a sikeres történelemtanítás útja. Ugyanakkor a történetek feldolgozásán keresztül fejlődik a tanulóknak a történelemtanuláshoz elengedhetetlen narratív kompetenciája is.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri és fel tudja idézni a magyar és az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mítoszokat, mondákat, történeteket, elbeszéléseket;
- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- tisztában van a zsidó-keresztény kultúra kialakulásának főbb állomásaival, ismeri a legfontosabb tanításait és hatását az európai civilizációra és Magyarországra;
- ismeri a középkori és újkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni a középkori és újkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a honfoglalástól napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédó és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a középkor és újkor világképeinek fő vonásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri a különböző korok hadviselési szokásait, jellemzőit;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit a középkorban és újkorban, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori és újkori európai történelmi folyamatokban.

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat) elbeszélő vagy leíró szövegekből, illetve rövidebb magyarázó szövegekből, és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat képes adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok anyagai, filmek; nyomtatott és digitális, vizuális források);
- képes magatartásformák megfigyelésére és jellemzésére;
- megadott szempontok alapján rendszerezi a történelmi információkat;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- képes különbséget tenni források között típus és kontextus alapján;
- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel;
- meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni.

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény és jelenség időpontját;
- használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek leolvasására, vaktérképen való elhelyezésére;
- egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készít.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményét megfogalmazni;
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró szövegek tartalmát;
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;
- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel kapcsolatban;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi kérdések tárgyalása során alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást állít össze és mutat be;
- egyszerű történelmi kérdésekről véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja;
- meghallgatja mások véleményét, érveit;
- tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott történetben különbséget tud tenni fikatív és valós, irreális és reális elemek között;
- képes megfigyelni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és alátámasztja azokat;
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről;
- felismeri a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korrallal;

- példákat hoz a történelmi jelenségekre;
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.

A tanuló az 5–6. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduralom, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	5. évfolyam	6. évfolyam
Személyes történelem	7	
Fejezetek az ókor történetéből <ul style="list-style-type: none"> • Mélységi téma: az ókori görög- és római civilizáció 	17 5	
A kereszténység	5	
A középkor világi	13	
Képek és portrék az Árpád-kor történetéből <ul style="list-style-type: none"> • Mélységi téma: Árpád-házi királyaink és szentjeink, a keresztény hagyományaink és múltunk megismerése 	20 5	
Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából		10
Új látóhatárok		11
Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből		14
Élet a kora újkori Magyarországon		8
Forradalmak kora (1. mélységi téma)		5 + 4
A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora (2. mélységi téma)		15 + 5
Összes óraszám:	72	72

5. évfolyam

TÉMAKÖR: Személyes történelem (7 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Körülöttem a történelem	<ul style="list-style-type: none"> Családi fotóalbum és személyes tárgyak. Személyes történetek dokumentálása, elbeszélése. Egy nap dokumentálása. Kódexkészítés (valamely magyar kódex mintájára pl. Képes krónika). 	<p><i>Fogalmak:</i> kódex.</p> <p><i>Kronológia:</i> Kr. e. és Kr. u., évszázad, őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű, személyes történetek elmesélése. Családi fotók, tárgyak, történetek gyűjtése és rendszerezése. Címer, zászló, pecsét készítése önállóan vagy társakkal. Információk gyűjtése képi és tárgyi forrásokból megadott szempontok szerint. A történelmi idő ábrázolása vizuális eszközökkel.
Címer, zászló, pecsét, az idő mérése	<ul style="list-style-type: none"> Címerek és zászlók alkotóelemei saját település és Magyarország címere és zászlaja példáján. A hitelesítés eszköze, a pecsét (pl. az Aranybulla pecsétje). Személyes címer-, zászló- és pecsétkészítés. Az időszámítás. 		

TÉMAKÖR: Fejezetek az ókor történetéből (17 + 5 óra)

Úgy gondoljuk, hogy a történelem gyermekek számára legérdekesebb korszaka az ókor, ezért a két mélységelvű téma egyike az ókori görög- és római civilizáció, a témában való elmélyülés érdekében az ajánlott óraszámot 5 órával bővítjük.

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Az ókori kelet	Mezopotámia, Kína, India	Hammurapi, Gilgames, Asoka, Buddha, Csin	Vallási sokszínűség és tolerancia fejlesztése
Az ókori Egyiptom világa	<ul style="list-style-type: none"> Földművelés a Nílus mentén. Hitvilág és halottkultusz a piramisok és a Királyok Völgye példáján: Memphis és Théba. A legjelentősebb találmány: az írás. 	<i>Fogalmak:</i> öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, városállam, jósda, többistenhit, olümpiai játékok, monda, provincia, rabszolga, gladiátor, amfiteátrum, falanx, légió, népvándorlás.	<ul style="list-style-type: none"> Az ókori egyiptomi, görög és római életmód főbb vonásainak felidézése. Információk gyűjtése az ókori és a modern olimpiai játékokról, és összehasonlításuk. Az ókori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. Görög hoplita felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán. A tanult háborúk okainak és következményeinek bemutatása; illetve a tanult hősközhöz kapcsolódó történetek felidézése. Mai magyar településnevek azonosítása az ókori Pannónia térképén. A Hun Birodalom földrajzi kiterjedésének nyomon követése a térképen. A nomád életmód, gazdálkodás és hadviselés alapvető jellegzetességeinek felidézése. Történelmi mozgások (pl.
Az ókori Hellász öröksége	<ul style="list-style-type: none"> Mindennapok egy görög városban: Athén és lakói. Görög istenek, az olümpiai játékok. Az athéni és spártai nevelés. 	<i>Személyek:</i> Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné, Nagy Sándor, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Attila.	
Az ókori Róma öröksége	<ul style="list-style-type: none"> Róma alapítása a mondákban. Egy római polgár mindennapjai. A gladiátorviadalkok és a kocsiversenyek. Római emlékek Pannóniában. 	<i>Kronológia:</i> Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 490 a marathóni csata, Kr. u. 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása.	
A görög-római hadviselés	<ul style="list-style-type: none"> Görög hadviselés a marathóni csata példáján. Nagy Sándor hadserege és hódításai. Az ókor „tankjai”: Hannibál elefántjai. Caesar légiói. 	<i>Topográfia:</i> Egyiptom, Nílus, Athén, Olümpia, Spárta, Itália, Róma, Pannónia, Aquincum,	

<p>Képek a népvándorlás korából</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A Római Birodalom szétesése. • A Hun Birodalom. • Attila és hadjáratai: az ókor egyik legnagyobb csatája (a catalaunumi csata). 	<p>Marathón, Római Birodalom.</p>	<p>hadmozdulatok, hadjáratok, népmozgások) nyomon követése történelmi térképen.</p>
--	---	-----------------------------------	---

TÉMAKÖR: A kereszténység (5 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Az Ószövetség népe	<ul style="list-style-type: none"> Az Ószövetség/Héber Biblia: Ábrahám és Mózes. Az önálló zsidó állam alapítói: Dávid és Salamon története. 	<p><i>Fogalmak:</i> egyistenhit, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó vallás, keresztény vallás, keresztység és úrvacsora.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Jézus élete legfontosabb eseményeinek bemutatása. Jézus erkölcsi tanításainak értelmezése.
Jézus élete, tanításai és a kereszténység	<ul style="list-style-type: none"> Történetek az Újszövetségből. A kereszténység főbb tanításai. A kereszténység elterjedése. A keresztény hitélet színterei és szertartásai. A kereszténység jelképei. 	<p><i>Személyek:</i> Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent Péter és Szent Pál apostolok.</p> <p><i>Topográfia:</i> Jeruzsálem, Betlehem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> A kereszténység fő jellemzőinek és elterjedésének bemutatása. A Héber Biblia máig ható innovációi: egyistenhit, tízparancsolat, heti pihenőnap

TÉMAKÖR: A középkor világi (13 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Élet a várban – egy magyar vár (pl. Visegrád) és uradalom bemutatásával	<ul style="list-style-type: none"> Királyok és nemesek Váráépítészet – híres magyar középkori várak. Egy uradalom működése, a falvak világa (a jobbágyok élete). 	<p><i>Fogalmak:</i> földesúr, lovag, nemes, uradalom, jobbágy, robot, pápa, szerzetes, bencés rend, pálos rend, kolostor, katolikus, román stílus, gótikus stílus, polgár, céh, iszlám vallás.</p> <p><i>Személyek:</i> Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed.</p> <p><i>Topográfia:</i> Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország.</p>	<ul style="list-style-type: none"> A középkori és a mai életforma néhány jellegzetességének összehasonlítása. A középkori kultúra főbb vonásainak felidézése. Az egyes középkori társadalmi rétegek életformája közti eltérések összehasonlítása. A középkori város és a falu összehasonlítása megadott szempontok alapján (pl. jellegzetes foglalkozások, életmód). A középkori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. A középkori páncélos lovag felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán.
Élet a kolostorban – egy magyar kolostor (pl. Pannonhalma) bemutatásával	<ul style="list-style-type: none"> A középkori egyházszerkezet. A szerzetesség és a kolostor. Román és gótikus templomépitészet – híres magyar középkori egyházi emlékek. Oktatás a középkorban. 		
Élet a középkori városban – egy magyar város (pl. Buda) bemutatásával	<ul style="list-style-type: none"> A céhek. A városi polgárok. Városépítészet – híres magyar középkori városok. Könyvnyomtatás és reneszánsz. 		
A keresztes lovagok világa	<ul style="list-style-type: none"> Az iszlám–arab kihívás. A nehézlovas harcmódor. Keresztesek a Szentföldön. A lovagi életforma és kultúra. 		

TÉMAKÖR: Képek és portrék az Árpád-kor történetéből (25 óra)

A másik mélységelvű téma Árpád-házi királyaink és szentjeink, a keresztény hagyományaink és múltunk megismerése, 5 órával emeljük az órakeretet ennek érdekében

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Történetek a magyarok eredetéről	<ul style="list-style-type: none"> A hun-magyar eredettörténet a krónikákban: Hunor, Magor; Csaba királyfi. Az Árpád-ház eredettörténete: Emese álma, vérszerződés. 	<p><i>Fogalmak:</i> hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, fejedelem, honfoglalás, székelyek, kalandozások, vármegye, tized, ispán, Szent Korona, tatárok/mongolok, kunok.</p>	<ul style="list-style-type: none"> A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. A tanult mondai történetek felidézése, a mondai hősök szándékainak azonosítása. Mondai szereplők felismerése képek, művészeti alkotások alapján. Rekonstrukciós rajzok, ábrák elemzése és/vagy készítése a honfoglaló magyarok viseletéről, lakóhelyéről, fegyverzetéről. Történetek felidézése az Árpád-kori magyar történelemből. A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése. A tanult uralkodók elhelyezése az időszalagon.
Honfoglalás és kalandozások	<ul style="list-style-type: none"> Álmos és Árpád alakja a krónikákban. A honfoglalás: Etelközből a Kárpát-medencébe. Történetek a kalandozó magyarokról. 	<p><i>Személyek:</i> Álmos, Árpád, Géza, I. (Szent) István, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, IV. Béla, Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit.</p>	
Szent István és a magyar állam	<ul style="list-style-type: none"> Géza és István alakja a krónikákban. István harca Koppánnyal és a koronázás. Államalapítás: egyházszerzés, vármegyék és törvények. 	<p><i>Kronológia:</i> 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 István uralkodása, 1222 az Aranybulla kiadása, 1241–1242 a tatárjárás, 1301 az Árpád-ház kihalása.</p>	
Árpád-házi királyportrék	<ul style="list-style-type: none"> Szent László, a lovagkirály. Könyves Kálmán, a művelt király. III. Béla, a nagyhatalmú király. II. András és az Aranybulla IV. Béla és a tatárjárás. 	<p><i>Topográfia:</i> Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Esztergom, Buda, Székesfehérvár, Horvátország, Muhi, Német-római Császárság.</p>	
Árpád-kori szentek	<ul style="list-style-type: none"> Szent Gellért. Szent Erzsébet. Szent Margit. 		
Árpád-kori győztes harcok és csaták	<ul style="list-style-type: none"> A pozsonyi csata. Német támadások nyugatról: felperzselt föld és a vértesi csata. Nomád támadások keletről: a kerlési csata. 		
A tatárjárás	<ul style="list-style-type: none"> 1241-42. 		
Magyarország koronázási jelvényei	<ul style="list-style-type: none"> Szent Korona. Palást, jogar, országalma. 		

Követelmény az 5. évfolyam végén:

A táblázat utolsó oszlopában feltüntetett *Fejlesztési feladatok* teljesítésével valósulnak meg az előírt tanulási eredmények.

Témazáró dolgozatoknál a Pedagógiai Programban meghatározott százalékok alapján történik az értékelés.

6. évfolyam

TÉMAKÖR: Képek és portrék a magyar állam virágkorából (10 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Magyar királyportrék a 14–15. századból	<ul style="list-style-type: none"> • Károly és az aranyforint. • Nagy Lajos, a hódító. • Luxemburgi Zsigmond, a császár. 	<p><i>Fogalmak:</i> aranyforint, kormányzó, végvár, szekérvár, zsoldos.</p> <p><i>Személyek:</i> I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. • Tematikus térkép értelmezése és/vagy térképvázlat készítése Nagy Lajos hódításairól/Hunyadi János hadjáratairól. • A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése.
	Hunyadi János, a törökverő	<ul style="list-style-type: none"> • Hunyadi János, a sokoldalú hadvezér. • A nándorfehérvári diadal. 	
Hunyadi Mátyás, a reneszánsz uralkodó	<ul style="list-style-type: none"> • Mondák és történetek Mátyás királyról. • A fekete sereg. • Mátyás reneszánsz udvara. 	<p><i>Topográfia:</i> Lengyelország, Oszmán Birodalom, Csehország, Nándorfehérvár.</p>	

TÉMAKÖR: Új látóhatárok (11 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A földrajzi felfedezések	<ul style="list-style-type: none"> A felfedezők útjai. A világkereskedelem kialakulása. Gyarmatosítás Amerikában: az őslakosság sorsa, ültetvények és rabszolgák. 	<p><i>Fogalmak:</i> gyarmat, manufaktúra, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, reformáció, református, evangélikus, ellenreformáció és katolikus megújulás, jezsuiták, vallási türelem, felvilágosodás.</p> <p><i>Személyek:</i> Kolumbusz Kristóf, Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Kopernikusz.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1492 Amerika felfedezése, 1517 a reformáció kezdete.</p> <p><i>Topográfia:</i> Spanyolország, India, Kína, London, Sárospatak.</p>	<ul style="list-style-type: none"> A nagy felfedezők útjainak bemutatása térképen. A céhek és a manufaktúrák összehasonlítása. A világkereskedelem útvonalainak bemutatása térkép segítségével. A reformáció és katolikus megújulás hatásának feltárása az anyanyelvi kultúra és oktatás területén. Érvelés a vallási türelem mellett.
Korai kapitalizmus	<ul style="list-style-type: none"> A tőkés gazdálkodás kibontakozása és a polgárosodó életmód. A manufaktúrák, a világkereskedelem kialakulása. Az első bankok és tőzsdék. 		
A vallási megújulás	<ul style="list-style-type: none"> Egyházi reformtörekvések a kora újkorban. Reformáció és katolikus megújulás. Az anyanyelvi kultúra és oktatás felvirágzása magyar példák alapján. Vallási türelem Erdélyben. 		
Az új világnép kialakulása	<ul style="list-style-type: none"> A természettudományok fejlődése: a kopernikuszi fordulat. A középkort felváltó világnép: a felvilágosodás. 		

TÉMAKÖR: Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből (14 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztés feladatok
A török háborúk hősei	<ul style="list-style-type: none"> • II. Lajos és a mohácsi csata. • Buda eleste és az ország három részre szakadása. • A várháborúk hősei (pl. Dobó; Zrínyi, a szigetvári hős). 	<p><i>Fogalmak:</i> szultán, janicsár, török hódoltság, kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A mohácsi csata eseményeinek rekonstruálása animációs film és térkép alapján. • A három részre szakadt ország és a fontosabb török hadjáratok bemutatása tematikus térképen.
Bocskai, Bethlen és Zrínyi	<ul style="list-style-type: none"> • Bocskai István fejedelem, a hajdúk vezére. • Bethlen Gábor, Erdély fejedelme. • Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér. • Buda visszavétele: a török kiűzése. 	<p><i>Személyek:</i> I. Szulejmán, II. Lajos, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A török- és Habsburg-ellenes harcok hőseiről szóló történetek elbeszélése, irodalmi szövegek felidézése. • Képek, ábrázolások gyűjtése és azonosítása, filmrészletek értelmezése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről.
II. Rákóczi Ferenc és szabadságharca	<ul style="list-style-type: none"> • Rákóczi fordultatos életpályája Munkácstól Rodostóig. • Történetek a Rákóczi-szabadságharc idejéből. • A szatmári béke: függetlenség helyett megbékélés a birodalommal. 	<p><i>Kronológia:</i> 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1686 Buda visszafoglalása, 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A három részre szakadt ország térképének értelmezése. • Annak a bemutatása, hogy milyen hatással volt a török uralom Magyarország fejlődésére.
Mária Terézia	<ul style="list-style-type: none"> • Mária Terézia, a családanya és uralkodó. • Intézkedései Magyarországon. • A magyar huszárok és a berlini huszárcsíny. • Főúri kastélyok a művelődés szolgálatában (pl. Eszterháza, Gödöllő). 	<p><i>Topográfia:</i> Mohács, Eger, Erdélyi Fejedelemség, Pozsony, Bécs.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • II. Rákóczi Ferenc életútjának és személyiségének bemutatása.

TÉMAKÖR: Élet a kora újkori Magyarországon (8 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Javasolt tevékenységek
Élet a török hódoltság kori Magyarországon – egy konkrét település (pl. Debrecen vagy Kecskemét) bemutatásával	<ul style="list-style-type: none"> A török uralom. A mezőváros élete. Szarvasmarha-kereskedelem. 	<p><i>Fogalmak:</i> nemzetiség, ortodox, barokk.</p> <p><i>Topográfia:</i> Debrecen, Temesvár.</p>	<ul style="list-style-type: none"> A kora újkori életmód összehasonlítása a maival. A török kori mezővárosok mindennapjainak bemutatása különböző gyűjtött források alapján. A 15. századi és a 18. század végi magyarországi etnikai viszonyok összehasonlítása térképen, illetve táblázatban vagy diagramon szereplő adatok segítségével.
Élet a 18. századi Magyarországon – egy konkrét település (pl. Temesvár) bemutatásával	<ul style="list-style-type: none"> Magyarország újranépesülése és újranépesítése. Népek és vallások együttélése. A barokk városépítészet. 		

TÉMAKÖR: Forradalmak kora (9 óra / 1. mélységi téma)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
A témakörök áttekintő táblázata:	A témakörök áttekintő táblázata:	A témakörök áttekintő táblázata:	A témakörök áttekintő táblázata:
Az újkor kezdetén	<ul style="list-style-type: none"> A spanyol világbirodalom és Németalföld. A Napkirály udvarában - XIV. Lajos. I. Péter. Az angol polgári forradalom. Kultúra és tudományok az újkor kezdetén 	V. Károly, Cromwell, XIV. Lajos, I. Péter, Gutenberg, Leonardo da Vinci, Michelangelo, Rembrandt, Galileo v	<ul style="list-style-type: none"> A középkor és a korajjkor lényegi különbségeinek összehasonlítása
	<ul style="list-style-type: none"> A spanyol világbirodalom és Németalföld. A Napkirály udvarában - XIV. Lajos. I. Péter. Az angol polgári forradalom. Kultúra és tudományok az újkor kezdetén 		<ul style="list-style-type: none"> Az abszolutizmus fogalma. Vita: mi a jó a népnek, hogyan juttathatja érvényre akaratát
Ipari forradalom	<ul style="list-style-type: none"> Gyapotból pamut. A textilipar fejlődése. A gőzgép. Bányászat, gyáripar, vasútépítés. Gyerekek és felnőttek mindennapjai egy iparvárosban. 	<p><i>Fogalmak:</i> ipari forradalom, gyár, szabad verseny, tömegtermelés, munkanélküliség, forradalom, diktatúra.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vélemény megfogalmazása a technikai fejlődés előnyeiről és hátrányairól. A francia forradalom értékelése; pozitívumok és negatívumok azonosítása. Napóleon alakjának, történelmi szerepének megítélése különböző források alapján.
Társadalmi-politikai forradalom	<ul style="list-style-type: none"> A köztársaság kísérlete Franciaországban. A forradalmi terror. Napóleon a császár és hadvezér. 	<p><i>Személyek:</i> James Watt, Edison, Bonaparte Napóleon.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1789 a francia forradalom, 1815 a waterlooi csata.</p> <p><i>Topográfia:</i> Párizs, Habsburg Birodalom, Oroszország, Nagy-Britannia.</p>	

TÉMAKÖR: A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora (20 óra/ 2. mélységi téma)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A napoleoni háborúk hatása Magyarországra	<ul style="list-style-type: none"> Napoleon 	Győr, gazdasági konjunktúra	A világtörténelem és a magyar közti kapcsolat hangsúlyozása egyéni és csoportterdek
A reformkor	<ul style="list-style-type: none"> Széchenyi István alkotásai. A jobbágyszabadság kérdése. kolerázás A magyar nyelv és a nemzeti kultúra ügye. 	<i>Fogalmak:</i> országgyűlés, közteherviselés, jobbágyszabadság, sajtószabadság, cenzúra, miniszterelnök, honvédség, kiegyezés.	<ul style="list-style-type: none"> A reformkor legfontosabb problémáinak bemutatása. 1848. március 15-e eseményeinek felidézése képek, dokumentumok, visszaemlékezések, filmrészletek és/vagy dramatikus jelenetek segítségével. A kor történelmi szereplőinek jellemzése; tevékenységük bemutatása. A zsidóság pozitív szerepe a szabadságharcban. A tavaszi hadjárat hadmozdulatainak végigkövetése térképen. A szabadságharcot követő megtorlás néhány konkrét esetének bemutatása (aradi vértanúk, a zsidóságot sújtó közösségi büntetés) A kiegyezés értékelése.
Széchenyi és Kossuth összehasonlítása		<i>Személyek:</i> Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, Deák Ferenc.	
A forradalom	<ul style="list-style-type: none"> A március 15-i események és a 12 pont. Kossuth Lajos szerepe. Az áprilisi törvények. A Batthyány-kormány. 	<i>Kronológia:</i> 1830–1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849. október 6. az aradi kivégzések, 1867 a kiegyezés.	
Képek a szabadságharc történetéből	<ul style="list-style-type: none"> Történetek a szabadságharc idejéből. Görgei Artúr, a hadvezér. A tavaszi hadjárat. A Függetlenségi nyilatkozat. A fegyverletétel és megtorlás – Arad. 	<i>Topográfia:</i> Pest, Pákozd, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad, Osztrák-Magyar Monarchia.	
A kiegyezés	<ul style="list-style-type: none"> Az ellenállás formái. Deák Ferenc szerepe. A kiegyezés megkötése. Az Osztrák-Magyar Monarchia megszületése. 		

Követelmény a 6. évfolyam végén:

A táblázat utolsó oszlopában feltüntetett *Fejlesztési feladatok* teljesítésével valósulnak meg az előírt tanulási eredmények.

Témazáró dolgozatoknál a Pedagógiai Programban meghatározott százalékok alapján történik az értékelés.

7–8. évfolyam

Az általános iskola 7–8. évfolyamának történelemtanításánál az életkori sajátosságok figyelembevételével már törekedni kell az események és folyamatok összetettebb bemutatására. A tanuló ekkor már a magasabb szintű, elvontabb fogalmi gondolkodásra is képessé válik, ezért a képszerűség és a történettanításon alapuló történelemtanítás elvének alkalmazása mellett megkezdődik az elemző jellegű feldolgozás: összetett okok és következmények feltárása, az egyes történelmi jelenségek és folyamatok több szempontú értelmezése. A tevékenységalapú tanuláshoz továbbra is meghatározó szerepe van, ezért a kerettantervi beosztás időt hagy és lehetőséget teremt a műveltető történelemtanulásra, az ismeretek szélesebb körű alkalmazására, a kooperatív technikák előtérbe helyezésére, a sokoldalú kompetenciafejlesztésre, amelyek már a középiskolai történelem tanulmányokra, követelményekre való felkészítést is kell, hogy szolgálják.

Mivel a 7–8. évfolyamra a tanuló formálódó absztrakt gondolkodása a jellemző, ez megengedi, hogy a tananyag alapvetően kronologikus elrendezésű legyen, ami a legalkalmasabb a mai világot meghatározó 19–20. századi folyamatok értelmezésére. Az egyetemes és a magyar történelmi témák vegyesen, korszakokhoz köthető témakörökbe rendezve jelennek meg. Kisebb mértékben, de továbbra is jellemző, hogy a tanterv az általános jelenségeket a magyar történelem példáin keresztül dolgozza fel. Az eseménytörténetet két tematikus és négy szintetizáló témakör egészíti ki. Utóbbiak hosszmetzeti jellegűek: a demográfia, a demokrácia, az egyes kiemelt régiók történetét, valamint a nemzeti kultúránk és történelmünk eredményeit tekintik át a kezdetektől napjainkig. Legfőbb céljuk a négy év alatt tanultak áttekintése, illetve ezeknek a témáknak magasabb szintű, integráló, szintetizáló értelmezése.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK) TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
- ismeri az újkori és jelenkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni az újkori és jelenkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a 1849-től napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédó és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a 19. és 20. század fontosabb politikai eszméivel és azok hatásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. és 20. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri az első és a második világháború legfontosabb eseményeit, jellemzőit, valamint napjainkra is hatással bíró következményeit;

- fel tudja idézni az első és második világháború borzalmait, érveket tud felsorakoztatni a békére való törekvés mellett;
- ismeri a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák főbb jellemzőit, az emberiség ellen elkövetett bűneiket, ellentmondásaikat és ezek következményeit, továbbá a velük szembeni ellenállás példáit;
- felismeri a különbségeket a demokratikus és a diktatórikus berendezkedések között, érvel a demokrácia értékei mellett;
- példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit néhány történelmi korszakban, beleértve a határon kívüli magyarság sorsát, megmaradásáért folytatott küzdelmét, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot az újkorban és jelenkorban az európai történelmi folyamatokban, valamint napjaink globális folyamataiban;
- ismeri hazája államszervezetét.

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, tárgyak, épületek megfigyeléséből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat, tételmondatokat) elbeszélő vagy leíró, illetve rövidebb magyarázó írott és hallott szövegekből és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok, médiatárak, filmek; nyomtatott és digitális, szöveges és vizuális források);
- képes élethelyzetek, magatartásformák megfigyelésére és értelmezésére;
- megadott szempontok alapján tudja értelmezni és rendszerezni a történelmi információkat;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra, grafikon vagy diagram kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán, grafikonon, diagramon ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- képes egyszerű esetekben forráskritikát végezni, valamint különbséget tenni források között típus és szövegösszefüggés alapján;
- össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel, párhuzamot tud vonni különböző típusú (pl. szöveges és képi) történelmi források tartalma között; meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni különböző források hitelességéről és releváns voltáról;

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény, jelenség és történelmi folyamat időpontját;
- biztonsággal használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, folyamatra, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- ismeretei segítségével időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, ikonikus szimbólumokat, tárgyakat, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- biztonsággal használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek, folyamatok leolvasására, értelmezésére, vaktérképen való elhelyezésére;
- egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készít.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan, folyamatos beszéddel képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményét megfogalmazni;
- össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró, valamint rövidebb magyarázó szövegek tartalmát;
- az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni;
- képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseménnyel, folyamatokkal, kapcsolatban;
- képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról;
- különböző történelmi korszakok, történelmi és társadalmi kérdések tárgyalása során szakszerűen alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat;
- tud egyszerű vizuális rendezőket készíteni és kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról;
- egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást és digitális prezentációt állít össze és mutat be önállóan;
- egyszerű történelmi kérdésekről önálló, tárgyilagos véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja;
- meghallgatja és megérti - adott esetben elfogadja - mások véleményét, érveit;
- tanári segítséggel dramatikusán, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- adott történetben különbséget tud tenni fiktív és valós, irreális és reális elemek között;
- képes megfigyelni, értelmezni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket;
- a történelmi eseményekkel, folyamatokkal és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg;
- feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és adatokkal, érvekkel alátámasztja azokat;
- a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít, álláspontjukat azonosítja;
- önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről, folyamatokról;
- felismeri és értékeli a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korral;
- társadalmi és erkölcsi problémákat azonosít adott történetek, történelmi események, különböző korok szokásai alapján;
- példákat hoz a történelmi jelenségekre, folyamatokra;
- feltételezéseket fogalmaz meg néhány fontos történelmi esemény és folyamat feltételeiről, okairól és következményeiről, és tényekkel alátámasztja azokat;
- több szempontból képes megkülönböztetni a történelmi jelenségek és események okait és következményeit (pl. hosszú vagy rövid távú, gazdasági, társadalmi vagy politikai);
- felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van.

A tanuló az 7–8. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség, értelmezés, történelmi nézőpont.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduralkodó, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport/réteg, nemzet, népcsoport, életmód; · gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakörök óraszám	7. évfolyam
A modern kor születése	5
A dualizmus kora: felzárkózás Európához	7
Az első világháború és következményei	11
Totális diktatúrák	5+2=7
A Horthy-korszak	9+4=13
A második világháború	10
A megosztott világ	5
Magyarország szovjetizálása	10
Évente két mélységelvű téma*	0
Fennmaradó órakeret (összefoglalás, ismétlés, dolgozat stb.)	4
Éves órakeret:	72

Témakörök óraszám	8. évfolyam
A forradalomtól az ezredfordulóig	20
Együttélés a Kárpát-medencében	8
Népesedés és társadalom	5+2=7
A demokratikus állam	7+4=11
Régiók története	14
Mérlegen a magyar történelem	8
Évente két mélységelvű téma*	0
Fennmaradó órakeret (összefoglalás, ismétlés, dolgozat stb.)	4
Éves órakeret:	72

* A mélységelvű témák órakeretét min. 70%-ban magyar témákra kell fordítani.

7. évfolyam

TÉMAKÖR: A modern kor születése (5 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A nemzeti eszme és a birodalmak kora	<ul style="list-style-type: none"> · A nemzeti eszme és a nemzetállamok Európája. · A világ nagyhatalmai és ellentétei a 20. század kezdetén. · Gyarmatbirodalmak a világ térképén. 	Fogalmak: nacionalizmus, liberalizmus, konzervativizmus, demokrácia, szocializmus, kommunizmus, keresztényszocializmus. Személyek: Bismarck, Marx. Kronológia: 1871 Németország egyesítése. Topográfia: Németország, Olaszország, Brit Birodalom, Amerikai Egyesült Államok, Japán.	<ul style="list-style-type: none"> · A 20. század eleji nagyhatalmak azonosítása, és a korabeli világra gyakorolt hatásuk feltárása térképek és egyszerű ábrák segítségével. · A politikai eszmék legjellemzőbb gondolatait megjelenítő néhány egyszerű és rövid forrás értelmezése és azonosítása. · A 19. századi politikai eszmék céljainak és jellemzőinek rendszerezése
Politikai eszmék: liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus	<ul style="list-style-type: none"> · A liberalizmus. · A konzervativizmus. · A szocializmus és kommunizmus eszméje. · A keresztényszocializmus. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Németország területi egyesítés előtt és utáni térképének összehasonlítása, értékelése.
- Magyarázatok keresése és azok megvitatása egyes államok létrejöttének és megerősödésének okaira (pl. Amerikai Egyesült Államok).
- Ismerkedés nemzeti jelképekkel (zászlók, himnuszok).
- Összehasonlító táblázat készítése a korszak politikai eszméiről.

TÉMAKÖR: A dualizmus kora: felzárkózás Európához (7 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A modernizálódó Magyarország	<ul style="list-style-type: none"> · Magyar feltalálók és találmányok, az ipar fejlődése. · Vasútépítés, folyószabályozás. · Egy világváros kiépülése – az urbanizáció Budapest példáján. 	<p>Fogalmak: közös ügyek, dualizmus, MÁV, Millennium, emancipáció, urbanizáció.</p> <p>Személyek: Andrássy Gyula.</p> <p>Kronológia: 1896 a Millennium.</p> <p>Topográfia: Budapest.</p>	<ul style="list-style-type: none"> · A millenniumi Budapest bemutatása. · A dualizmus kori vidék és város lakóinak és életmódjának bemutatása. · A 20. század eleji és korunk életmódja közötti különbségek azonosítása. · A korszak gazdasági és technikai fejlődésének bemutatása. · A korszak ipari fejlődésének nyomon követése diagramok, táblázatok segítségével.
A millenniumi Magyarország	<ul style="list-style-type: none"> · A soknemzetiségű ország. · A zsidó emancipáció, a hazai zsidóság szerepe a magyarországi modernizációban. · A cigányság helyzete, hagyományos mesterségek. · A millenniumi ünnepek. · A legjelentősebb kulturális alkotások. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak valamely jeles magyar tudósáról, feltalálójáról.
- Képek gyűjtése a dualizmus kori társadalmi csoportok és nemzetiségek életéről.
- Képgyűjtemény (tabló) összeállítása a millenniumi Budapestről internetes források alapján.

TÉMAKÖR: Az első világháború és következményei (11 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztő feladatok
Az első világháború, Magyarország a háborúban	<ul style="list-style-type: none"> · A halálos lövés: a világháború kirobbanása. · A hadviselő felek: az antant és a központi hatalmak. · Az állóháború. · Magyarok a világháborúban. · A hátszág megpróbáltatásai. · Lenin és a bolsevik hatalomátvétel. 	<p>Fogalmak: antant, központi hatalmak, front, állóháború, hátszág, bolsevik, tanácsköztársaság, vörösterror, fehér különítményes megtorlások, kisantant.</p> <p>Személyek: Tisza István, Lenin, Károlyi Mihály, Horthy Miklós.</p> <p>Kronológia: 1914–1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1920. június 4. a trianoni békediktátum.</p> <p>Topográfia: Szarajevó, Szerbia, Doberdó, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély,</p>	<ul style="list-style-type: none"> · A fontosabb hadviselő országok csoportosítása a szövetségi rendszerek szerint. · Az első világháborús hadviselés összehasonlítása a korábbi háborúkéval. · A háborús körülményeket bemutató különböző típusú források gyűjtése, feldolgozása. · Európa háború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a változások értelmezése. · A történelmi Magyarország szétesésének bemutatása
Magyarország 1918–1919-ben	<ul style="list-style-type: none"> · A forradalmi kísérlet – elhibázott kül- és katonapolitika. · Magyarország megszállásának folyamata. · A tanácsköztársaság hatalomra kerülése és bukása. · Az ellenforradalom. 		

A trianoni békediktátum	<ul style="list-style-type: none"> · A Párizs környéki békék alapelvei, a vesztesek büntetése. · A trianoni békediktátum – a megcsonkított Magyarország. · Magyarország területi, népességi és gazdasági veszteségei. · A kisantant. 	Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Ausztria.	térképen az elcsatolt területek történelmi megnevezésével. <ul style="list-style-type: none"> · Vélemény megfogalmazása a történelmi Magyarország felbomlásának okairól. · A trianoni békediktátum területi és demográfiai következményeinek értékelése.
--------------------------------	--	--	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Vita a háború okairól.
- Grafikonok, táblázatok elemzése a háború legfontosabb adatairól (pl. résztvevők száma, veszteségek, háborús kiadások, fegyverek száma stb.).
- Első világháborús emlékhelyek és emlékművek, sírhelyek feltérképezése és felkeresése a lakóhelyen és környékén.
- Első világháborús kiállítás megtekintése.
- Első világháborús katonadalok gyűjtése és eléneklése.
- Trianon a gyermek szemével – kortárs visszaemlékezések felkutatása és megbeszélése.

TÉMAKÖR: Totális diktatúrák (7 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A kommunista Szovjetunió	<ul style="list-style-type: none"> · Lenin és Sztálin diktatúrája. · Az államosítás. · A terror és a munkatáborok. 	Fogalmak: személyi kultusz, GULAG, totális állam, nemzetiszocializmus, antiszemitizmus, fasizmus. Személyek: Sztálin, Hitler. Kronológia: 1933 a náci hatalomátvétel. Topográfia: Szovjetunió, Szibéria (munkatáborok).	<ul style="list-style-type: none"> · A kommunista Szovjetunió és a nemzetiszocialista Németország jellemzőinek azonosítása képi és szöveges forrásokban. · A totális diktatúrák összehasonlítása (pl. jelképek, ideológiák, hatalmi eszközök). · Érvelés a 20. század kirekesztő ideológiáival szemben.
A nemzetiszocialista Németország	<ul style="list-style-type: none"> · A nemzetiszocializmus: fajelmélet és antiszemitizmus. · A náci hatalomátvétel, a hitleri diktatúra és terror. · A hitleri Németország terjeszkedése: Ausztria és Csehszlovákia. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- GULÁG táborok és a náci koncentrációs táborok helyszíneinek térképen való azonosítása.
- Film vagy filmrészletek megtekintése a nemzetiszocialista és/vagy a kommunista diktatúráról.

TÉMAKÖR: A Horthy-korszak (13 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A politika irányai	<ul style="list-style-type: none"> Horthy, a kormányzó. Antikommunizmus és revíziós törekvések. A politikai antiszemitizmus. Bethlen István miniszterelnöksége. Külpolitikai kényszerpályák. 	<p><i>Fogalmak:</i> revízió, numerus clausus, pengő.</p> <p><i>Személyek:</i> Bethlen István, Klebelsberg Kuno, Szent-Györgyi Albert.</p>	<ul style="list-style-type: none"> A Horthy-korszak gazdasági, kulturális, politikai és társadalmi eredményeinek és problémáinak felidézése. Az antiszemitizmus megnyilvánulásainak azonosítása források alapján.
Gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés	<ul style="list-style-type: none"> Gazdasági eredmények. Az oktatás, a kultúra és a tudomány néhány kiemelkedő képviselője. Társadalmi rétegződés és érintkezési formák Magyarországon. Életmód, szabadidő, sport. 	<p><i>Kronológia:</i> 1920–1944 a Horthy-korszak.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Magyarország külpolitikai céljainak és lehetőségeinek bemutatása. A társadalmi változások bemutatása szöveges és képi források alapján. A korszak egy kiemelkedő személyiségének bemutatása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Vázlatkészítés idézetek és képi források felhasználásával a Horthy-korszak társadalmáról.
- Képes beszámoló (prezentáció) készítése a korszak jeles személyiségeinek egyikéről.
- Plakátok, korabeli történetek, versek, dalok gyűjtése a revíziós törekvésekről.
- Fotók, illusztrációk gyűjtése az ipar (közlekedés) modernizációjáról.
- Képek gyűjtése az oktatás, a tudomány, a sportélet új intézményeiről.

TÉMAKÖR: A második világháború (10 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Háború földön, tengeren és levegőben.	<ul style="list-style-type: none"> · A hadviselő felek: a tengelyhatalmak és a szövetségesek. · Sztálin-Hitler paktum, kezdeti német sikerek. · A háború európai frontjai és a csendes-óceáni hadszíntér. · Fordulatok a háborúban: Sztálingrád és Normandia, Berlin, az atombomba. · Európa felosztása. 	<p>Fogalmak: tengelyhatalmak, szövetségesek, bécsi döntések, nyilasok, totális háború, holokauszt, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, zsidótörvények.</p> <p>Személyek: Franklin D. Roosevelt, Churchill, Teleki Pál, Szálasi Ferenc, Salkaházi Sára.</p> <p>Kronológia: 1939–1945 a második világháború, 1941. június a Szovjetunió megtámadása, 1944. március 19. Magyarország német</p>	<ul style="list-style-type: none"> · A nemzetiszocialista Németország és a kommunista Szovjetunió szerepének feltárása a háború kiobbantásában. · A második világháború fordulópontjainak felidézése. · A háború fegyvereinek és borzalmainak bemutatása különböző források alapján. · Magyarország területi változásait és világháborús részvételét, valamint a második világháború főbb
Magyarország a világháború idején	<ul style="list-style-type: none"> · A revíziós eredmények · A Szovjetunió elleni háború – a 2. magyar hadsereg a Donnál. · Német megszállás. 	<p>megszállása, 1945. április a háború vége Magyarországon.</p> <p>Topográfia: Sztálingrád,</p>	<ul style="list-style-type: none"> · eseményeit bemutató térképek értelmezése. · A magyar külpolitika háború

A háború borzalmai	<ul style="list-style-type: none"> · A totális háború. · A világháború fegyverei. · A hátszág szenvedései. · Az ellenállás formái. · A bombázások és városi harcok – Budapest példáján. 	Normandia, Hiroshima, Don kanyar, Auschwitz.	előtti és alatti törekvéseinek és mozgásterének bemutatása. <ul style="list-style-type: none"> · Ítélet megfogalmazása a második világháborús népiirtásokról és háborús bűnökről.
A holokauszt	<ul style="list-style-type: none"> · A náci koncentrációs és megsemmisítő táborok. · Az európai és magyarországi zsidótörvények. · Kísérlet az európai és a magyar zsidóság és cigányság elpusztítására. · Áldozatok és bűnösök, felelősség és embermentés: néhány kiemelkedő példa. 		<ul style="list-style-type: none"> · A magyar honvéd helytállásának felidézése források alapján. · Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Képek gyűjtése a német haderő és a szövetségesek magyarországi pusztításának eszközeiről és helyszíneiről.
- Ismeretek szerzése és megvitatása a holokauszt történetét feldolgozó gyűjtemények, online adatbázisok segítségével (pl. látogatás a Holokauszt Emlékközpontban).
- A holokausztról szóló visszaemlékezések, irodalmi és filmfeldolgozások egy-egy részletének megbeszélése.
- Példák gyűjtése az ellenállás és embermentés formáira.
- Egy magyarországi embermentő (pl. Boldog Salkaházi Sára) tevékenységének megismerése és értékelése.
- Második világháborús emlékhelyek, emlékművek és sírhelyek feltérképezése és felkeresése a lakóhelyen és környékén.

TÉMAKÖR: A megosztott világ (5 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A hidegháború	<ul style="list-style-type: none"> A kétpólusú világ – a vasfüggöny leereszkedése Németország kettéosztása. Fegyverkezési verseny a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok között. Hidegháborús konfliktusok: Korea, Kuba. 	<p><i>Fogalmak:</i> Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), hidegháború, vasfüggöny, berlini fal, szuperhatalom, Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, piacgazdaság, jóléti állam.</p> <p><i>Személyek:</i> Hruscsov, Kennedy.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, 1948 Izrael Állam megalapítása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> A második világháború után kialakult világrendet bemutató térkép áttekintése és értelmezése. A nyugati demokrácia és a szovjet diktatúra összehasonlítása. A nyugati világ és a keleti blokk életkörülményeinek összehasonlítása. A hidegháború korabeli és a mai világhatalmi viszonyok összehasonlítása. A hidegháborús korszak alapvető jellemzőinek, történelmi szereplőinek azonosítása képek, szöveges források alapján. Gyűjtött információk értelmezése a hidegháború korának néhány világpolitikai válságáról (pl. Korea, Kuba, Berlin). Információk szerzése, rendszerezése és értelmezése a két szuperhatalom fegyverkezési versenyéről diagramok, táblázatok, képek és térképek segítségével.
	A Nyugat	<ul style="list-style-type: none"> A nyugati demokrácia és piacgazdaság. A jóléti társadalom. Az új tömegkultúra kialakulása. 	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A jóléti állam jellemzőinek összegyűjtése és értékelése.
- Internetes és egyéb források alapján képes gyűjtemény összeállítása az új tömegkultúra jellemző tárgyairól, eseményeiről.
- Poszterek készítése a nyugati és keleti blokk országainak életmódjáról.
- Kiselőadás tartása egy hidegháborús konfliktusról.

TÉMAKÖR: Magyarország szovjetizálása (10 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A kommunista diktatúra kiépítése Magyarországon	<ul style="list-style-type: none"> Háborús pusztítás és szovjet megszállás, deportálások a szovjet munkatáborokba. Bűnbakká tett németek és magyarok – kitelepítések, lakosságcsere. Az 1945-ös és 1947-es választások. Egypártrendszer, államosítás, diktatúra. 	<p><i>Fogalmak:</i> malenkij robot, államosítás, tervgazdaság, Államvédelmi Hatóság (ÁVH).</p> <p><i>Személyek:</i> Kovács Béla, Rákosi Mátyás, Mindszenty József.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Magyarország szovjet megszállása következményeinek felidézése. A tömeges deportálások jellemzőinek azonosítása visszaemlékezések és egyéb források alapján. A Rákosi-rendszer jellemzőinek, bűneinek azonosítása források, képek, filmrészletek alapján. A határon túli magyarok megpróbáltatásainak bemutatása különböző források alapján.
A Rákosi-diktatúra	<ul style="list-style-type: none"> Az ÁVH működése. A személyi kultusz. Az egyházüldözés. A tervgazdaság működése. 	<p><i>Kronológia:</i> 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra.</p>	
Deportálások „békeidőben”	<ul style="list-style-type: none"> A deportálások és üldözések okai. A határon túli magyarok megpróbáltatásai: deportálások Csehszlovákiában; szovjet, román és jugoszláv munkatáborok. Magyarországi kitelepítések és munkatáborok. 	<p><i>Topográfia:</i> Recsk, Hortobágy, Duna-delta.</p>	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Jelszavak, csasztuskák, viccek gyűjtése a Rákosi-diktatúra idejéből.
- Új iparvárosok azonosítása térképen.
- Egy játékfilm vagy filmrészlet megtekintése a korszakból vagy a korszakról.
- Saját vélemény megfogalmazása a Rákosi-diktatúráról.
- Kitelepítésekről, deportálásokról szóló visszaemlékezések részleteinek közös feldolgozása.

Követelmény a 7. évfolyam végén:

A táblázat utolsó oszlopában feltüntetett *Fejlesztési feladatok* teljesítésével valósulnak meg az előírt tanulási eredmények.

Témazáró dolgozatoknál a Pedagógiai Programban meghatározott százalékok alapján történik az értékelés.

8. évfolyam

TÉMAKÖR: A forradalomtól az ezredfordulóig (20 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztő feladatok
Az 1956-os forradalom és szabadságharc	<ul style="list-style-type: none"> • Október 23., a forradalom kirobbanása. • A pesti srácok és szabadsághősök. • A forradalom lakóhelyünkön és környékén. • Szovjet tankokkal a népakarat ellen. • A forradalom jelképei. • A magyar forradalom a világtörténelem színpadán. 	<p><i>Fogalmak:</i> Molotov-koktél, sortüzek, munkásőrség, Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőszövetkezet, háztáji, maszek, gulyáskommunizmus, rendszerváltoztatás, privatizáció, jogállam, többpártrendszer.</p> <p><i>Személyek:</i> Nagy Imre, Kádár János, Gorbacsov, Reagan, II. János Pál, Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. november 4. a szovjet támadás, 1956–1989 a Kádár-rendszer, 1989–1990 a rendszerváltoztatás, 1990 az első szabad választások, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1999 Magyarország belép</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Beszámolók készítése az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseiről. • Az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni megtorlások kegyetlenségének bemutatása példákön keresztül. • Érvek gyűjtése a Kádár-rendszer diktatórikus jellegének alátámasztására. • A Kádár-rendszerről szóló különböző jellegű források elemzése, értelmezése. • A Kádár-rendszer és napjaink életkörülményeinek összehasonlítása. • A rendszerváltoztatás jelentőségének, következményeinek bemutatása. • A magyar történelem legfontosabb politikai eseményeinek időrendbe állítása a rendszerváltoztatástól napjainkig.
	A kádári diktatúra		
Élet a Kádár-rendszerben	<ul style="list-style-type: none"> • A paraszti gazdaságok felszámolása, téeszesítés. • A szocialista modernizáció – „a legvidámabb barakk”. • A hiánygazdaság. • A második gazdaság kiépülése. • Életszínvonal-politika és eladósodás. 		
A kétpólusú világ megszűnése és a rendszerváltoztatás Magyarországon	<ul style="list-style-type: none"> • A Szovjetunió és a szocialista rendszer országainak válsága. • Az ellenzék megszerveződése Magyarországon. • A tárgyalásos rendszerváltoztatás. • A kétpólusú világ 		

	<p>megszűnése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az első szabad országgyűlési és önkormányzati választás. • Antall József kormánya. 	<p>a NATO-ba.</p> <p><i>Topográfia:</i> Corvin köz, Mosonmagyaróvár.</p>	
Magyarország a rendszerváltoztatás után	<ul style="list-style-type: none"> • A demokrácia és a piacgazdaság kiépítése. • A többpártrendszer működése. • Gazdasági válság és felzárkózás – vesztesek és nyertesek. • A társadalom átalakulása. • Magyarország NATO-tagsága. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Információgyűjtés a „pesti srácokról”.
- Térképvázlat készítése az 1956-os események budapesti helyszíneiről.
- Interjú készítése egy 1956-os visszaemlékezővel.
- 1956-os emlékhelyek és emlékművek, sírok feltérképezése a lakóhelyen és környékén.
- Az 1956-os forradalom és a Kádár-rendszer korszakával kapcsolatos játékfilm/ filmrészlet megtekintése és értelmezése.
- Tablókészítés az úttörő mozgalom jellemzőiről a világnézeti nevelésben betöltött szerepéről.
- Gazdasági és társadalmi diagramok, grafikonok elemzése a szocializmus válságának időszakából.
- Retró-kiállítás rendezése.
- Családi emlékek bemutatása, visszaemlékezések gyűjtése, interjú készítése tanári útmutatás alapján a Kádár-rendszerrel és a rendszerváltoztatás időszakából.

TÉMAKÖR: Együttélés a Kárpát-medencében (8 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A határon túli magyarok	<ul style="list-style-type: none"> Határon túli magyarlakta területek. Fordulópontok a határon túli magyarok történetében: a történelmi Magyarország felosztása, a revízió, magyarellenes megtorlások, rendszerváltoztatás. A kisebbségi lét nehézségei egykor és ma: adminisztratív intézkedések és mindennapok. Kivándorlás és asszimiláció. 	<p><i>Fogalmak:</i> kitelepítés, asszimiláció.</p> <p><i>Személyek:</i> Esterházy János, Márton Áron.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1944–1945 magyarellenes atrocitások.</p> <p><i>Topográfia:</i> Szlovákia, Ukrajna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> A határon túli magyarság története főbb fordulópontjainak áttekintése 1920-tól napjainkig. Példák gyűjtése a határon túli magyarság életéből a hűségre és helytállásra. A határon túli magyar kisebbségi lét nehézségeinek bemutatása. A Kárpát-medence 1910-es és 1990 utáni etnikai térképének összehasonlítása a magyarság és a nemzetiségek elhelyezkedése szempontjából. Példák gyűjtése a nemzeti összetartozás megnyilvánulásairól az anyaországi és a határon túli magyarság kapcsolatában. Példák gyűjtése a Kárpát-medence népeinek együttműködésére és konfliktusaira a történelem során. A magyarországi nemzetiségek 19-20. századi története főbb jellemzőinek, fordulópontjainak felidézése.
A magyarországi nemzetiségek a 19. századtól napjainkig	<ul style="list-style-type: none"> Magyarország nemzetiségi arányainak változása. Az asszimiláció folyamata. Fordulópontok a nemzetiségek történetében: 1848–49-es szabadságharc, a történelmi Magyarország felosztása, a magyarországi németek kitelepítése. A hazai cigány/roma népesség története. A nemzetiségi jogok a mai Magyarországon. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Kiselőadás készítése egy példamutató életút (pl. Esterházy János, Márton Áron) fordulópontjairól.
- Beszámoló készítése az erdélyi falurombolási tervről (pl. Bözödújfalú).
- Határon túli területek meglátogatása tanulmányi kirándulás kereteiben (pl. Határtalanul program).
- Az erdélyi, kárpátaljai, felvidéki és délvidéki magyarok életviszonyainak összehasonlítása egymással és a hazai viszonyokkal.
- Tabló vagy prezentáció készítése a hazai cigányság korabeli életmódjáról.

TÉMAKÖR: Népesedés és társadalom (7 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztő feladatok
A hagyományos/ agrártársadalmak	<ul style="list-style-type: none"> • Letelepedés és élelemtermelés: növénytermesztés és állattenyésztés. • Önellátás, árutermelés, kereskedelem. • A népességnövekedés korlátai. • A hagyományos társadalom (hierarchia és család). 	<p><i>Fogalmak:</i> házasítás, nagy pestisjárvány, népességrobbanás, migráció, multikulturalizmus, terrorizmus, globalizáció.</p> <p><i>Személyek:</i> Semmelweis Ignác.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A népesedés nagy korszakainak és azok jellemzőinek felidézése. • Információk gyűjtése az élelemtermelés fejlődéséről (például régészeti leletek alapján). • A népességváltozás okainak és következményeinek bemutatása. • Hasonlóságok és különbségek megállapítása az egyes népesedési korszakok és folyamatok között. • Vita a modern kori demográfiai folyamatokról és azok várható hatásairól.
A modern/ipari társadalmak	<ul style="list-style-type: none"> • Az ipari forradalmak hatásai: népességrobbanás és városiasodás. • Népségnövekedés a fejlődő és népességfogyás a fejlett világban. • A migráció. • A modern/ipari társadalom (egyenjogúság és individualizmus).- • A női szerepek változásának áttekintése a történelem során. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A népesedéstörténet statisztikai adatainak értelmezése, csoportosítása és felhasználása állítások alátámasztására vagy cáfolására.
- Fiktív napló készítése különböző korban és társadalmi helyzetben élő nők életéről, mindennapjairól.
- Beszélgetés a népességnövekedés és csökkenés okairól és hatásairól.
- A migráció okainak és hatásainak megvitatása.

TÉMAKÖR: A demokratikus állam (11 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A modern demokrácia gyökerei	<ul style="list-style-type: none"> Az athéni demokrácia működése. A parlamentáris rendszer működése Nagy-Britanniában. Az elnöki rendszer működése az Amerikai Egyesült Államokban. 	<p><i>Fogalmak:</i> népgyűlés, hatalmi ágak, alkotmány, elnök, általános választójog.</p> <p><i>Személyek:</i> Periklész, George Washington.</p> <p><i>Kronológia:</i> Kr. e. 5. sz. az athéni demokrácia fénykora, 1776 az amerikai Függetlenségi nyilatkozat, 2012 Magyarország Alaptörvénye.</p>	<ul style="list-style-type: none"> A demokrácia kialakulása, állomásainak felidézése és működésének jellemzése a különböző történelmi korszakokban. Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában). Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatában. A brit parlamentáris és az amerikai elnöki rendszer összehasonlítása. Áttekintő ábra értelmezése a magyarországi államszervezetről és a választási rendszerről.
A modern magyar állam	<ul style="list-style-type: none"> Az Alaptörvény. Az Országgyűlés, a kormány és az igazságszolgáltatás. Az országgyűlési és önkormányzati választási rendszer. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában).
- Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatában.

TÉMAKÖR: Régiók története (14 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Magyarország és az Európa Unió	<ul style="list-style-type: none"> Az Európai Unió születése és bővülése. Az európai integráció céljai, eredményei és gondjai. Magyarország európai uniós tagsága. 	<p><i>Fogalmak:</i> integráció, euró, Európai Unió, visegrádi együttműködés, polgárháború, nagy fal, hinduizmus, buddhizmus, kasztrendszer, Korán.</p> <p><i>Személyek:</i> Lincoln, Gandhi, Mao Ce-tung.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba.</p> <p><i>Topográfia:</i> Brüsszel, Lengyelország, Csehország, Közel-Kelet, Izrael.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Az Európai Unió céljainak felidézése. Az európai integráció eredményeinek és problémáinak áttekintése. A közép-európai régió középkori, újkori és mai térképeinek összehasonlítása. A közép-európai népek helyzetének összehasonlítása a középkortól napjainkig. Az Amerikai Egyesült Államok szuperhatalmi helyzetének elemzése és értékelése katonai, politikai, gazdasági és kulturális téren. Kína világgazdasági és világpolitikai szerepének megvitatása. A közel-keleti konfliktusról megfogalmazott álláspontok és érvek azonosítása, beszélgetés a békés megoldási módokról.
Közép-Európa	<ul style="list-style-type: none"> A régió sajátosságai (jellemzően kontinentális helyzet, birodalmi függés és nemzeti sokszínűség). A második világháború hadszíntere. A szovjet megszállás. A visegrádi együttműködés. 		
Az Amerikai Egyesült Államok	<ul style="list-style-type: none"> Az Amerikai Egyesült Államok létrejötte. Az amerikai polgárháború okai és eredményei. Az Amerikai Egyesült Államok világhatalommá válása. 		
India	<ul style="list-style-type: none"> Az indiai civilizáció vallási és kulturális alapjai. A brit gyarmati uralom. Gandhi és a függetlenségi mozgalom. A jelenkori India ellentmondásai. 		
Kína	<ul style="list-style-type: none"> A kínai civilizáció vallási és kulturális alapjai. Kína félgymarmati sorban. A japán megszállás. Mao Ce-tung és a kommunista diktatúra. A gazdasági óriás. 		
A Közel-Kelet	<ul style="list-style-type: none"> Az Oszmán Birodalom felbomlása. Izrael állam létrejötte. Az olaj szerepe a régió történetében. Az iszlám és az iszlamizmus. Etnikai, vallási és gazdasági törésvonalak. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Információk gyűjtése a visegrádi együttműködés előzményeiről és jelenlegi tartalmáról.
- Az Amerikai Egyesült Államok világhatalmi szerepének elemzése gazdasági adatsorok segítségével.
- Különböző források gyűjtése az indiai és kínai civilizáció történetéből, ezek alapján ismertető, prezentációk készítése.
- Az Oszmán Birodalom, valamint a Közel-Kelet területi változásainak nyomon követése történelmi térképeken.
- Beszámoló, prezentáció készítése az arab-izraeli konfliktusról (pl. az izraeli határ változásai, az olajválság).

TÉMAKÖR: Mérlegen a magyar történelem (8 óra)

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Lábnymaink a nagyvilágban	<ul style="list-style-type: none"> Világjáró magyarok (utazók, felfedezők). Tudósok és feltalálók (pl. informatika, autóipar, úrkutatás). Világgraszoló sportsikerek – magyarok az olimpiákon. Magyar művészek a világban. 	<i>Javasolt személyek (altémánként 1-2):</i> Julianus barát, Kőrösi Csoma Sándor, Magyar László; Neumann János, Csonka János, Galamb József, Kármán Tódor; Papp László, Puskás Ferenc, Egerszegi Krisztina, Balczó András; Liszt Ferenc, Munkácsy Mihály, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Korda Sándor.	<ul style="list-style-type: none"> Valamely területen kiemelkedő eredményt elérő magyarok tevékenységének felidézése, bemutatása. A Magyar Királyság középkori sikeressége okainak felidézése. Érvek gyűjtése a Habsburg Birodalomhoz tartozásunk előnyei és hátrányai mellett a 18. században és a 19. század első felében. Levert szabadságharcaink értékelése az utóbb elért eredmények alapján.
A magyar megmaradás kérdései	<ul style="list-style-type: none"> Magyarország mint szuverén európai hatalom a középkorban. A török kor: a középkori örökség pusztulása és az etnikai arányok romlása. Az Osztrák-Magyar Monarchia, a Közép-Európát sikeresen egyesítő birodalom. Trianon máig tartó hatásai: a kisállami lét kényszerpályái a nagyhatalmak árnyékában. Új típusú kapcsolatépítés a rendszerváltoztatás után a kisebbségbe került magyarsággal. A magyar megmaradás titkai: szabadságharcok, békés építkezés. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Világjáró magyar utazókról szóló beszámolók készítése.
- Kiselőadások, bemutatók készítése magyar tudósokról, feltalálókról, találmányokról, olimpiákonokról, művészekről.
- Referátum készítése egy magyar Nobel-díjas tudósról (pl. Szent-Györgyi Albert, Gábor Dénes stb.).
- Prezentáció készítése egy sikeres magyar sportolóról.
- Példák gyűjtése kisebbségben élő magyarság megmaradásáért folytatott küzdelem formáira és képviselőire.

Követelmény a 8. évfolyam végén:

A táblázat utolsó oszlopában feltüntetett *Fejlesztési feladatok* teljesítésével valósulnak meg az előírt tanulási eredmények.

Témazáró dolgozatoknál a Pedagógiai Programban meghatározott százalékok alapján történik az értékelés.